

Университетски Закон № 36/04.10.18
Директор:

ЕТИЧЕН КОДЕКС НА УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ

при ОУ "Св.Св.Кирил и Методий" с.Габровница

ГЛАВА ПЪРВА

Общи положения

I. ОБХВАТ НА КОДЕКСА

Чл. 1. (1) Етичният кодекс представя нормите за етично поведение и взаимоотношения на участниците в образователния процес.

(2) Етичните правила се прилагат за всички членове на училищната общност в ОУ "Св.Св.Кирил и Методий" с.Габровница, съобразно Закона за предучилищното и училищно образование, Закона за закрила на детето и се отнасят до отношенията между:

Учители и ученици;

Учители и служители;

Учители;

Работещите в училището и родителите.

II. ЦЕЛИ НА КОДЕКСА

Чл. 2 Настоящият кодекс има за цел:

Да установи общи, валидни за всички участници в училищната общност и доброволно приети от тях етични норми на поведение и взаимоотношения, с цел създаване на партньорска среда в образователния процес;

Да развива култура и ценности, основани на принципите на хуманност, законност, демократичност и зачитане правата на човека; Да повиши общественото доверие към учителите и училището.

III. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 3. Членовете на училищната общност – ученици, учители, родители, административен и помощен персонал са партньори, имащи права и отговорности, свързани с осигуряване на ефективен образователен процес.

Чл. 4 (1) Всеки член на училищната общност действа съгласно своята професионална и личностна подготовка като всички заедно се стремят да постигнат изграждането на модерно и демократично училище и повишат качеството на образование.

Чл.5 Всички членове на училищната общност следват поведение, което допринася за формиране облика на учебното заведение, както при изпълнение на служебните си или училищни задължения, така и в своя обществен и личен живот.

Чл.6.Взаимоотношенията между членовете на училищната общност се градят върху доверието, почтеността, уважението към личността и зачитането на личното достойнство и свобода

ГЛАВА ВТОРА

IV. УЧИТЕЛИ

1.ПОВЕДЕНИЕ И ОБЛИК НА УЧИТЕЛЯ В ОБЩЕСТВОТО

Чл. 7. Учителят изпълнява своите задължения в услуга на учениците.

Чл. 8. Учителят дава личен пример с поведението си.

Чл. 9. При изпълнение на професионалните си задължения учителят търси подкрепата на родителите, Отдел “Закрила на детето”, Дирекция “Социално подпомагане”, Детска педагогическа стая.

Чл. 10. Учителите сътрудничат с неправителствени организации и представители на обществеността, като запазват професионална независимост.

Чл. 11. Учителят спазва стриктно своите задължения, определени в педагогическата дейност на училището и Правилника за вътрешния трудов ред, като носи отговорност за своите действия и бездействия.

Чл. 12. Учителят не злоупотребява с правомощията си.

Чл. 13. Учителят поддържа външен вид, който не уронва престижа на училището.

Чл. 14. Учителят не трябва да употребява алкохол или упойващи вещества, които могат да повлияят при изпълнение на задълженията му.

Чл. 15. Основното задължение на учителя е да осигури качествено знание и възможност за най – пълна изява и развитие на потенциала у всеки ученик.

Чл. 16 Задължение на учителя е да бъде добронамерен, да проявява безпристрастност, индивидуален подход и уважение към учениците и да създава условия на състезателност между учениците.

Чл. 17. Задължение на учителя е да въвежда модерните форми на обучение, да преподава новите тенденции на съвременното знание и да повишава своята квалификация.

Чл. 18. Задължение на учителя е също да поддържа постоянния контакт между членовете на училищната общност на основата на най – пълна информираност.

Чл. 19 Всички задължения на учителя са свързани с основното му право да изисква подобавашо уважение и признание за своя труд.

Чл. 20. Учителят има решаваща роля за формирането на достойни личности и достойни граждани на обществото, основано на демократичните ценности в България.

Чл. 21 Чрез обучение и морално възпитание учителят подготвя учениците за бъдещата им активност в гражданското общество.

2. ОТНОШЕНИЕ КЪМ УЧЕНИЦИТЕ

Чл. 22. Работещите с деца педагогически специалисти изпълняват своите функции, като се ръководят от основните човешки ценности и принципи:

1. Детството е изключително важен период от живота на човека.
2. Всяко дете притежава неповторима уникалност и стойност.
3. На всяко дете е гарантирано правото на:
  - свобода на изразяване на мнение;
  - свобода на мисълта, съвестта и религията;
  - формиране на собствени възгледи в право да ги изразява свободно;

4. Всяко дете има право на закрила срещу нарушаващите неговото достойнство методи на възпитание, физическо, психическо или друго насилие или форми на въздействие.

5. Всяко дете има право на закрила за нормалното му физическо, умствено, нравствено и социално развитие.

6. Всяко дете и всяко семейство заслужават да бъдат подпомогнати да развият пълния си потенциал.

7. Във всички случаи следва да се защитават по най-добър начин интересите на детето.

8. За всяко дете, попаднало в риск, възниква спешна необходимост от специална закрила за извеждането му от рисковата ситуация.

9. Децата с изявени дарби се ползват от мерките за специална закрила.

3. МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ДЕТЕТО

Чл. 23. Педагогическата практика да се основава на съвременните знания за детското развитие и познаването на индивидуалните особености на всяко дете.

Чл. 24. Да се разбира и уважава уникалността на всяко дете.

Чл. 25. Да се има предвид специфичната уязвимост на всяко дете.

Чл. 26. Да се създава безопасна и здравословна среда, която стимулира социалното, емоционалното и физическото развитие на детето.

Чл. 27. Да се подкрепя правото на детето на свободно изразяване на мнение по всички въпроси от негов интерес.

Чл. 28. Да се работи винаги в най-добрия интерес на детето.

Чл. 29. Да се осигуряват на децата с увреждания равни възможности за достъп до адекватни грижи и образование.

Чл. 30. Да не се участва в практики, които не зачитат достойнството на детето или са опасни и вредни за физическото и емоционалното му здраве и развитие.

Чл. 31. Да не се участва в практики, които дискриминират по някакъв начин децата на основата на раса, етнически произход, религия, пол, националност, език, способности или на базата на статуса, поведението или убежденията на родителите.

Чл. 32. Много добре да се познават и спазват законите и процедурите, защитаващи детето от насилие. Да се познават симптомите на насилие над дете – физическо, сексуално, вербално, емоционално малтретиране или занемаряване.

Чл. 33. При съмнение за малтретиране веднага да се уведомяват органите за закрила на детето и се проследява дали са предприети необходимите мерки.

Чл. 34 Когато друго лице изкаже подозрения за малтретиране на дете, следва да му се окаже пълно съдействие за предприемане на подходящи действия за закрила на детето.

Чл. 35. Когато постъпи информация за действия или ситуации, които заплашват здравето и сигурността на детето, незабавно се информират органите по закрила на детето.

IV. ПРОФЕСИОНАЛНО ПОВЕДЕНИЕ

Чл. 36 Учителят не трябва да иска, приема или разпределя подаръци, дарения, хонорари, услуги или други облаги за себе си или семейството си, за близки или колеги, които могат да доведат до пристрастност или да окажат влияние върху изпълнението на служебните му задължения, преценката или функциите му, или да бъдат възнаграждение за това.

Чл. 37. Служителят не трябва да позволява да бъде поставян или да изглежда поставен в положение на зависимост от когото и да било. Той също не трябва да извършва работата си по начин, допускащ влияние от друг.

Чл. 38. Служителят опазва повереното му имущество с грижата на добър стопанин и не допуска използването му за лични цели. Информира своевременно директора при загубата или повредата му.

Чл. 39. Служителят в изпълнение на заеманата длъжност трябва да осигури ефективно, компетентно и икономично използване на собствеността, средствата, услугите и финансовите източници, които са му поверени. Те не трябва да бъдат използвани за лични цели или да бъдат предоставяни на трети лица, освен ако е изрично предвидено.

Чл. 40. Служителят трябва да извършва необходимите действия за защита на сигурността и поверителността на информацията, за която е

отговорен или му е известна. Използва документите в училището единствено по повод изпълнение на служебните си задължения, при строго спазване на правилата за защита на информацията.

Чл. 41. Бившият служител не трябва да използва или да разкрива поверителна информация, получена от него по време на службата му, освен ако законно е упълномощен да го направи.

Чл. 42. Бившите служители трябва да се въздържат от коментари или действия, които биха причинили загуба на доверие в образователната система, училищната общност или който и да е служител в системата.

V. ВЗАИМООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ УЧИТЕЛИ

Чл. 43. Изграждане и поддържане на отношения на уважение, доверие, сътрудничество и колегиалност.

Чл. 44. Обмяна на информация и ресурси, които имат отношение към благополучието и закрилата на правата на детето.

Чл. 45. Работа в екип по обединения и класове.

Чл. 46 Работа за утвърждаване на собствения и на колегите си авторитет, въздържайки се от действия, които биха уронили престижа на професията, и проява на нетърпимост към подобни действия

VI. КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Чл. 47. Конфликт на интереси възниква тогава, когато служителят има личен интерес и той му влияе дотолкова, че пречи на безпристрастното и обективно вземане на решения или изпълнение на служебните задължения.

(1) Служителят може да извършва образователни услуги на ученици, които се обучават или ще полагат изпит в училището, в което преподава, след като декларира своята дейност пред директора.

(2) Служителят не може да използва служебното си положение за лично и на семейството си облагодетелстване, давайки платени уроци по принуда.

(3) Служителят трябва да избягва всякакви ситуации, които могат да доведат до конфликт на интереси. При появяването на такъв конфликт той е длъжен да информира веднага ръководителя си.

(4) Служителят не трябва да допуска възможност друг служител да го постави в реален или предполагаем конфликт на интереси.

(5) В случай на вече възникнал конфликт на интереси и само съобразно с нарежданията на ръководителя му служителят може да се оттегли от служебните си задължения, които са причина за възникването на конфликта.

VII. МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ СЕМЕЙСТВОТО

Чл. 48. Първостепенна отговорност на учителя е подпомагане на семейството при отглеждането и възпитанието на децата.

Чл. 49. Зачитане на достойнството на всяко семейство и неговата култура, обичаи, език и убеждения..

Чл. 50. Информирание на семейството за всички решения, отнасящи се до детето. Когато е възможно, родителите следва да се включват във вземането на такива решения.

Чл. 51. Зачитане на правото на семейството да бъде информирано за начина, по който се работи с детето.

Чл. 52. Информирание на родителите за изследователските проекти, включващи техните деца. Не се позволява и не се допуска участие в изследвания, които по някакъв начин могат да застрашат здравето, образованието, развитието или благополучието на детето.

Чл. 53. Да не се използват служебните отношения със семейството за лично облагодетелстване. Да не се влиза в отношения с членовете на семейството, които могат да навредят на ефективността на работата с детето.

Чл. 54. Осигуряване на конфиденциалност на информацията и зачитане на правото на семейството на личен живот с изключение на случаите на малтретиране и лоша грижа. Това не важи в случаите, когато има основания да се счита, че благополучието на детето е в риск.

Чл. 55 Ангажименти по разработването на правила за опазване на поверителността на информацията, които да бъдат достъпни и задължителни за целия персонал и семействата. Разкриването на

поверителна информация за детето може да стане само с разрешение на семейството. Това не важи в случаите на малтретиране и лоша грижа.

Чл. 56. В случаите на конфликт между членовете на семейството да се работи открито, споделяйки наблюденията си за детето с цел всички включени страни да вземат информирано решение, като стриктно се въздържа от вземане на страна в конфликта

ГЛАВА ТРЕТА

VIII. УЧЕНИЦИ

1. Лична отговорност

Чл.57. Основна грижа на ученика е личното му развитие и успех, който се гарантира от благоприятния климат на сигурност в училище

Чл.58 .Да спазва правилника за дейността на училището

Чл. 59. Да не решава конфликтите в училище с агресия;

Чл. 60 Да иска съвети от учители и родители, когато се налага;

Чл. 61 Да уважава различните мнения;

2. Права на ученика

Чл.63. Да бъде зачитано мнението му и да бъде уважавано достойнството му.

Чл. 64. Да участва в ученически общности и групи по интереси.

Чл.65. Да защитава своята позиция свободно: със слово и поведение, устно или в печатни издания и електронни медии, без да накърнява свободата и достойнството на другите.

Чл. 66. Да изисква информация по всички интересувачи го въпроси.

3. Отношения между учениците :

Чл.67 Да е добронамерен и в приятелски отношения със съучениците си.

Чл. 68. Да не употребява нецензурни думи и изрази;

Чл. 69. Да не проявява агресия под каквато и да е форма

Чл. 70. Да помага винаги, когато някой се нуждае от помощ и той има възможност да я окаже.

Чл. 71. Да постъпва винаги така, че всеки от съучениците му да може да изказва и защитава свободно разбиранията си и да отстоява позициите си.

Чл. 72 Да проявява уважение към личността на всеки: изслушва внимателно, противопоставя аргументи, никога не изразява несъгласието си чрез лични обиди и квалификации. Неуважение е всяко действие, което е нежелано или се разбира като обидно от другите.

Чл. 73. Да не нарушава личното пространство на другите. Недопустимо е обсъждането на личностните качества на съученици , както и публично разпространяване на поверителна информация за тях.

4. Отношение към учителите

Чл. 74. Да се отнася към учителите с почит и уважение

Чл. 75 Да съдейства на учителите си в изпълнението на техните професионални задължения.

Чл.76 Да се подготвя и работи активно в учебните часове.

Чл. 77. Да се отнася с уважение към всички членове на училищната общност и към институцията училище - облича се чисто и прилично(спретнато), говори учтиво, спазва утвърдените правила във взаимоотношенията.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

IX РОДИТЕЛИ

1. Взаимоотношения с децата си

Чл. 78. Основни задължения на родителя /настойника/ са:

- да проявява постоянни грижи за доброто образование на своето дете;
- да следи и насърчава неговите успехи;
- да го съветва и осигурява всички възможности за творческото му развитие;
- съдейства за самостоятелното критично мислене на детето;
- съобразява се с индивидуалните потребности и желания на детето.

Чл. 79. Семейството да дава пример за разбирателство и добри отношения.

Чл. 80. Родителят да упражнява контрол и да налага своя авторитет без насилие като зачита детето и спазва основните му права.

Чл. 81 Родителят да възпитава детето чрез личния си пример в дух на уважение, толерантност, инициативност и свободолюбие.

2. Взаимоотношения с учители

Чл. 82 Да се информират и познават постиженията и проблемите на децата си в училище, за да им оказват помощ и подкрепа при решаването им.

Чл.84. Да показват уважение към личността на учителя. Недопустимо е обсъждането на личностните и професионални качества на учителя, както и разпространяването на поверителна информация за него

Чл.85. Да се включват в дейности утвърждаващи авторитета на училището

ГЛАВА ПЕТА

КОМИСИЯ ПО ЕТИКА

Чл. 86. (1) За спазването на Етичния кодекс и разрешаване на възникнали с приложението му казуси към училищната общност се създава Комисия по етика.

(2) Членовете се избират от Педагогическия съвет за срок от три години.

(3) Комисията се избира в срок до един месец след утвърждаването на Етичния кодекс от Педагогическия съвет.

Чл. 87. (1) Комисията по етика:

* разглежда сигнали, свързани със спазването на този кодекс, а при необходимост се самосезира.

* дава задължителни тълкувания на Етичния кодекс.

(2) Комисията по етика приема Правилник за дейността си, с който се запознава ПС и се утвърждава от директора.

Чл. 88. Всеки заинтересован член на училищната общност има право да внесе сигнал в Комисията по етика.

Чл. 89. (1) Комисията по етика разглежда постъпилите сигнали и се произнася с мотивирано становище най-късно в едноседмичен срок от постъпването им.

(2) Непроизнасянето в срок се смята за мълчалив отказ за налагане на санкция.

Чл. 90 Комисията по етика е длъжна веднъж годишно да отчита дейността си пред Педагогическия съвет на училището.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Настоящият Етичен кодекс е отворен документ, подлежащ на непрекъснато развитие и обогатяване. Измененията се правят по реда на неговото приемане.

ВЪТРЕШНИ ПРАВИЛА

ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, УСТАНОВЯВАНЕ И ДОКЛАДВАНЕ НА НАРУШЕНИЯТА И ЗА ПРЕДПРИЕМАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩИ МЕРКИ ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА ЕТИЧНИЯ КОДЕКС

1. Настоящите вътрешни правила уреждат реда и начините за наблюдение, установяване и докладване на нарушенията и за предприемане на последващи мерки при прилагането на Етичния кодекс за поведението на учителите, служителите и работниците в училищната общност. Под „нарушения на Етичния кодекс“ по смисъла на тези правила се разбират следните групи прояви в тяхното поведение:

- неспазване на действащото законодателство;
- неспазване на вътрешноучилищните документи;
- действия и/или бездействия, водещи до разрушаване на доверието към училището;
- грубо отношение към учениците, родителите, колегите и външни лица; проявено неуважение, незачитане на правата и достойнството на личността и допускане на прояви на дискриминация поради етнически, религиозни и други причини;
- прояви на накърняване на авторитета на други учители, служители и работници и на престижа на учебното заведение, допуснати във и извън училището;
- прояви на недобросъвестно и некомпетентно изпълнение на възложените функции и накърняване на интересите на други лица.

2. Наблюдението и докладването на посочените в т. 2 нарушения да се извършват по две направления:

- вътрешно докладване – от педагогическия и непедагогическия персонал;
- външно докладване – от родители, граждани, представители на институции и фирми.

3. Сигналите за нарушенията се приемат в училището и се регистрират във входящия дневник – регистър.

4. Регистрираните сигнали се разглеждат от Комисията по етика в училището, назначена със заповед на директора.

5. Комисията е в състав от представители на педагогическия персонал: – учители;

6. Комисията се председателства от учител

7. Всички постъпили сигнали се разглеждат от комисията на нейни заседания, за което се води протокол.

8. Комисията не е длъжна да разглежда анонимни сигнали.

10. Членовете на комисията вземат решения с явно гласуване и обикновено мнозинство 50% + 1.

11. Председателят свиква първо заседание за разглеждане на постъпилия сигнал в седемдневен срок от постъпването му.

12. При необходимост от допълнителни данни и доказателства се извършва проверка и се провежда разговор със свидетели на нарушението.

13. При невъзможност случаят да се изясни на едно заседание, се насрочва последващо такова в седемдневен срок след първото.

14. При установяване на нарушения на етичните правила, представляващи и дисциплинарни нарушения, преписката се докладва и на директора за налагане на наказания съгласно Кодекса на труда.

15. За предприетите мерки и наложени наказания се уведомяват председателят на комисията по етика и лицето, подало сигнала.

16. При първоначално постъпване на работа всеки учител, служител и работник се запознава с Етичния кодекс и настоящите Вътрешни правила.